

[Начало](#) > ... > [Вашите Права](#) > [Основни Права](#) > [France](#)

Добри практики на държавите членки във връзка с Хартата

Съдържание,
предоставено от
Франция



Франция

Държавни политики, които насърчават използването и осведомеността за Хартата сред законодателите, администрацията, правоприлагащите и съдебните органи.

1. *Ecole nationale de la magistrature (ENM, Френско национално училище за магистрати)*

Хартата на основните права е подробно обхваната от Националното училище за магистрати при първоначалното и продължаващото обучение на френските магистрати.

1.1.1. Първоначално обучение

Като част от първоначалното обучение на магистратите Хартата на основните права се разглежда в тематични сесии, обхващащи по-специално ръководните принципи на гражданското производство, висшия интерес на детето, етиката и деонтологията за магистратите (член 47).

Курсовете, насочени към насърчаване на контактите и диалога между магистратите и адвокатите, също предоставят възможност за обсъждане на член 48 от Хартата.

Френското национално училище за магистрати предлага също така едномесечен курс на обучение относно Съда на Европейския съюз, по време на който се обсъжда Хартата на основните права на Европейския съюз. Актът и неговият обхват се представят по време на въвеждането в курса. Впоследствие се организират семинари. Разделени в групи от по 20 души, обучаващите се за магистрати се приканват да вземат участие по темата чрез практически казуси.

Освен това през 2019 г. беше организирана специална групова дейност за отбелязване 20-ата годишнина откакто Хартата е правно обвързваща.

1.1.2. Продължаващо обучение

Специални курсове на обучение, посветени на Хартата

От 2019 г. насам Хартата на основните права е предмет на специално внимание с оглед на това да се повиши осведомеността сред магистратите за използването на този инструмент.

През 2019 г. в допълнение към курса на обучение, посветен на 10-годишнината от влизането в сила на Хартата, беше разработено специално *ad hoc* обучение относно Хартата и разрешаването на спорове във връзка с нея в партньорство с Юридическия факултет на Университета в Гренобъл-Алпи (катедра Жан Моне). Този едномесечен курс на обучение изпълни няколко образователни цели: Представяне на Хартата и нейния принос за защитата на основните права, както и практическото ѝ приложение във френския правен ред. В допълнение към теоретичния подход (сутрин) бяха планирани семинари по практически

казуси, по-специално по социални въпроси и по въпроси, свързани с европейските заповеди за арест (следобед). Този учебен курс беше открит и за адвокати с оглед на междубраншовото обучение.

Поради пандемията през 2020 г. беше въведено дистанционно обучение. Обучението се дели на два етапа: Участниците трябваше да се запознаят със съдържанието (тематични видеоклипове и документация във връзка с курса) на педагогическата платформа на ENM, след което се проведе виртуална класна стая с практически казуси, отговори на примерни въпроси и тестове, както и дебат между участниците. Това обучение събра както магистрати, така и адвокати с оглед на постигането на междубраншово сътрудничество, като се обучаваха около тридесет души. Предвижда се от 2021 г. курсът на обучение да бъде адаптиран в присъствен формат.

През 2021 г. обучението относно Хартата на основните права на ЕС беше включено в учебния курс „Настояща съдебна практика на ЕС“, който представлява учебен ден по модела на тези от предходните години, с акцент върху теорията сутринта и семинари по практически казуси следобед. Курсът се проведе в хибриден формат. Съществуващите образователни видеоматериали относно Хартата на основните права на ЕС на платформата Moodle ефективно допълниха обучението.

През 2022 г. учебният ден „Настояща съдебна практика на ЕС“ ще бъде заменен от конференция, организирана от Университета в Гренобъл/Париж Сорбона I/ENM на тема „Хартата на основните права на ЕС: съдебна и административна практика“. Конференцията ще бъде открита за съдии от административните съдилища и от съдилищата с обща компетентност, адвокати и представители на академичните среди.

Курсът относно Хартата на основните права на платформата Moodle остава въвеждащ инструмент, който е на разположение за допълване на обучението.

Свързано с Хартата обучение по европейското право

Хартата на основните права се изучава като част от четири курса по европейско право, предлагани на магистратите в рамките на продължаващо обучение:

- Съдебната власт и европейската интеграция: този тридневен курс на обучение е специално посветен на функционирането на европейските институции и настоящата съдебна практика на Съда на Европейския съюз. На Хартата са посветени три лекции („Използване на правото на ЕС в наказателното производство“, „Хартата на основните права на Европейския съюз“ и „Преюдициално запитване“).
- Съдът и Европейската конвенция за правата на човека: Този курс на обучение е специално с акцент върху връзката между Хартата на основните права и Европейската конвенция за защита на правата на човека. Той обхваща съответната съдебна практика на двете съдилища, както и тази на националните върховни съдилища по отношение на последователността на европейската съдебна практика.
- Магистратите и международната среда: На този курс се повдигат въпроси за ролята на магистратите с оглед на текущото развитие на европейското и международното право. В този случай Хартата на основните права се обсъжда като европейски инструмент, който допринася за степента на присъствие на основните права в структурата на правото.
- Цикъл конференции „Правосъдие и свобода на изразяване“: Организирана в рамките на финансираня от ГД „Правосъдие“ проект JUST FREE — 2020-2022 г., тази поредица от конференции, провеждани от септември 2020 г. насам, е под формата на три семинара, по време на които се разглеждат границите на свободата на изразяване, правото на обществеността да бъде информирана и правото на свобода на изразяване на магистратите във връзка с Хартата на основните права и Европейската конвенция за правата на човека. Всички конференции в рамките на този проект се подпомагат от приложение.

2. Национално училище за администрацията на затворите (*École nationale de l'administration pénitentiaire*)

Хартата на основните права на Европейския съюз се посочва като позоваване и подкрепа във връзка с усвояването на умения от персонала на затворите по време на обучение, включително в областта на

европейската защита на правата на човека, и по-специално правата на задържаните лица.

По случай честването на 10-ата годишнина на Хартата на основните права Националното училище за администрацията на затворите допринесе за популяризирането и по-доброто разбиране на Хартата с конкурс за говорене пред публика, проведен през 2020 г. като част от обучението на 48-ата група директори на затвори и на 13-ата група директори по реабилитацията и пробацията в затворите.

Инструменти, които спомагат за по-доброто разбиране на Хартата и случаите, в които тя се прилага

За практикуващите специалисти (законодателни органи, администрация, правоприлагащи органи, съдебни органи, практикуващи юристи)

Инструменти, разработени от Националното училище за магистрати

На своята образователна платформа Националното училище за магистрати предоставя на съдиите, в рамките на първоначалното и продължаващото обучение, тематична област и учебен комплект, посветени на Хартата на основните права на Европейския съюз (история, изследване на съдебната практика и др.), като се позовава по-специално на свързаните с Хартата инструменти, разработени от Агенцията на Европейския съюз за основните права ([Наръчник на Агенцията от 2018 г. относно прилагането на Хартата](#)).

За граждани:

Мрежата на общинските центрове за правна консултация (*des maisons de la justice et du droit*)

Със 141 учреждения в цялата държава общностните правосъдни центрове са места, където хората биват посрещани, изслушвани, напътствани и където получават безплатна и поверителна информация относно правата и задълженията на гражданите. Те осигуряват присъствие на местните съдебни органи и допринасят за предотвратяване на престъпления, подкрепа за жертвите и достъп до правосъдие. Общностните правосъдни центрове могат да използват Хартата, по-специално при насърчаване на достъпа до правото за млади хора при образователни дейности, предназначени за училищата.

Използване и популяризиране на инструменти, свързани с Хартата, разработени от други държави — членки на ЕС, или от други заинтересовани страни в ЕС

I — Защитникът на правата на човека (*Le Défenseur des Droits*)

а) Функциониране

Във Франция Защитникът на правата на човека е независим административен орган, създаден с Органичен закон № 2011-333 от 29 март 2011 г. Той е включен в Конституцията след реформата ѝ от 2008 г. и негово задължение е разглеждането на жалби, които попадат в пет области на компетентност: защитата на правата и свободите на потребителите на обществени услуги, защитата и насърчаването на интересите и правата на детето, борбата срещу дискриминацията и насърчаването на равенството, спазването на етиката от лицата, извършващи дейности, свързани със сигурността, и накрая, насоки и защита на лицата, сигнализиращи за нередности.

Всяко физическо или юридическо лице, което счита, че правата му са били нарушени, може да подаде жалба директно чрез повече от 500 делегати по цялата територия, намиращи се на повече от 800 места, или директно в централата чрез интернет формуляр или чрез безвъзмездно писмо.

Защитникът на правата на човека разполага със значителни правомощия да разследва. Той може да поиска от всяка публична или частна организация разяснения и да предостави всяка информация, относима към разследване и уреждане на спор.

В края на своето разследване Защитникът на правата на човека подкрепя доброволното уреждане на спора. Почти 80 % от иницираните от институцията уреждания на спорове са успешни.

Той може също така да приеме решение, с което се отправят индивидуални или общи препоръки. Когато даден случай бъде отнесен пред съдилищата, Защитникът на правата на човека може да изразява становища като *amicus curiae* във всички съдилища. Успоредно със своите действия по защита на правата Защитникът на правата на човека разработва политика за насърчаване на равенството и достъпа до права.

Той използва Хартата по-скоро ограничено, доколкото тя е приложима само когато държавата прилага правото на ЕС (член 51 от Хартата). Ето защо това трябва да се докаже в самото начало, като невинаги е очевидно. Защитникът на правата на човека може по-лесно да се позовава на Европейската конвенция за правата на човека и на съдебната практика на Европейския съд по правата на човека, която е богата, или на директивите на ЕС относно дискриминацията.

Понякога обаче той може да се позовава на Хартата в допълнение към други текстове на договори (като Международната конвенция за правата на хората с увреждания или Европейската конвенция за правата на човека). Понякога той използва Хартата при жалби относно случаи на дискриминация — една от специфичните области на намеса на Защитника на правата на човека.

По-долу са представени примери за решения, при които Хартата е била полезен правен лост при случаи, разглеждани от Защитника на правата на човека.

Пример 1: Отказ да се даде възможност на служителка да прекрати предсрочно родителския си отпуск в полза на отпуск по майчинство

Защитникът на правата на човека е получил жалба относно това, че работодател (здравноосигурителна каса) е отказал на своя служителка възможността да прекрати предсрочно родителския си отпуск в полза на отпуск по майчинство, тъй като е била бременна, след като е родила първото си дете [1].

Разпитан от Защитника на правата на човека, работодателят е признал, че Съдът на Европейския съюз е посочил в три случая, че отказът да се позволи на служителка да прекрати родителския си отпуск в полза на отпуск по майчинство представлява дискриминация, основана на пола [2].

Той обаче е отказал да следва съдебната практика, позовавайки се на това, че тя не е транспонирана във френското право. В член L.1225-52 от Трудовия кодекс са предвидени две ситуации, при които работодател не може да откаже предсрочно прекратяване на родителски отпуск:

- смърт на детето;
- или значително намаляване на средствата за домакинството.

В този случай Трудовият кодекс не изключва възможността за предсрочно прекратяване на родителски отпуск поради друга причина, при условие че страните постигнат съгласие относно тази причина.

Поради това Защитникът на правата на човека е трябвало да напомни на Здравноосигурителна каса, че забраната за дискриминация представлява забрана, свързана с общественения ред, от която никой работодател не може да се отклонява. Следователно той заключава, че отказът за предсрочно прекратяване на родителския отпуск на жалбоподателката в полза на отпуска по майчинство представлява дискриминация, основана на нейния пол. В това решение Защитникът на правата на човека отчасти основава аргументите си на Хартата на основните права на Европейския съюз:

Член 33 от Хартата, с който се гарантира „закрила на семейството и съчетаване на семейния и професионалния живот“. В това отношение в член 33, параграф 2 се предвижда, че „[з] а да може да съчетава семейния и професионалния живот, всеки има (...) право на платен отпуск по майчинство“.

В член 21 от Хартата се предвижда забрана на всяка форма на дискриминация, основана, наред с другото, на пол, а в член 23 се гарантира равенство между мъжете и жените във всички области.

Този пример показва, че веднага щом даден случай попадне в обхвата на правото на ЕС — какъвто е случаят тук, тъй като е в обхвата на недискриминация въз основа на критерия пол при заетост, и по-

конкретно на Директива 2006/54/ЕО — Защитникът на правата на човека може да използва Хартата и тя е пряко приложима в националното законодателство.

Пример 2 — Невъзможност хората с увреждания да получат достъп до промоционални оферти, предлагани изключително чрез специален уебсайт за продажба на билети за железопътния транспорт.

Защитникът на правата на човека е получил жалба относно невъзможност хората с увреждания да получат достъп до промоционални оферти, предлагани изключително чрез специален уебсайт за продажба на билети за железопътния транспорт. Поради това Защитникът на правата на човека е направил заключението, че ситуацията не е резултат от дискриминационна практика по смисъла на:

- Регламента относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт, в който се посочва, че „железопътно предприятие, продавач на билети или туроператор не могат да откажат да направят резервация или да издадат билет на лица с увреждания или лице с ограничена подвижност“ [3];
- също така член 21 от Хартата на основните права;
- и накрая, френския Закон № 2008-496 от 27 май 2008 г.

Поради това Защитникът на правата на човека е препоръчал на дружеството, управляващо уебсайта за онлайн билети, да предоставя на хората с увреждания достъп до всички свои промоционални тарифи, включително тези за международни пътувания. Тук Хартата се използва отново като допълващ и автентичен аргумент:

- тя е допълващ аргумент, тъй като в правото на ЕС няма хоризонтална директива, съгласно която се забранява дискриминацията при достъпа до стоки и услуги за хора с увреждания, а Регламентът за правата и задълженията на пътниците е доста ограничен, така че в член 21 от Хартата се посочват основните принципи за недопускане на дискриминация, включително въз основа на увреждане, при достъпа до стоки;
- и е автентичен аргумент в подкрепа на препоръки и иски за обезщетение чрез посочване на пряка приложимост.

Освен това като част от дейността си по насърчаване на върховенството на закона и основните права чрез своята мрежа от партньори (Европейската мрежа на омбудсманите, управлявана от европейския омбудсман; ENOC, която обединява Защитниците на правата на децата; Equinet — мрежа на органите за борба с дискриминацията в Европа; Неофициалната мрежа IPCAN за външни и независими полицейски механизми; Неофициалната мрежа NEIWA за обмен на становища относно транспонирането на Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 г. относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза),

Защитникът на правата на човека използва не само Европейската конвенция за правата на човека и съответните директиви, но и по доста систематичен начин използва Хартата на основните права. В рамката на тези мрежи Защитникът на правата на човека работи много активно с Европейската агенция за основни права (FRA), която е действителният двигател за популяризиране на Хартата по време на тези форуми.

б) Събития

За да отбележи 20-ата годишнина на Хартата на основните права на ЕС, Представителството на Европейската комисия във Франция организира конференция, в която участваха редица основни заинтересовани страни, работещи за осигуряване на изпълнението и прилагането на Хартата.

В този контекст в понеделник, 7 декември 2020 г. г-жа George Pau-Langevin, заместник на Защитника на правата на човека и заместник-председател, отговарящ за борбата с дискриминацията и за насърчаването на равенството, взе участие в дебата, организиран от Европейската комисия и Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA).

Заедно с Elise Barbé (арбитър в наказателната колегия на Касационния съд, председател на управителния съвет на FRA) и Olivier Cousi (председател на Адвокатската колегия на Парижкия съд), тя говори за предизвикателствата при прилагането на Хартата във Франция и за необходимите мерки за пълното ѝ прилагане. За допълнителна информация относно френските инициативи, чиято цел е

повишаване на осведомеността на гражданите относно правата, залегнали в Хартата, и относно мерките, свързани с насърчаването и прилагането на правата, посочени в текста, записът от конференцията е достъпен чрез [тази връзка](#).

II — Националната консултативна комисия по правата на човека (*Commission consultative nationale des droits de l'Homme*)

Националната консултативна комисия по правата на човека (НККПЧ) е националната институция за насърчаване и защита на правата на човека на Франция, създадена през 1947 г. Тя е независим административен орган (ААИ), държавна структура, която предоставя на правителството и парламента независими съвети и предложения в областта на правата на човека, хуманитарното право и действия, както и спазването на основните гаранции, предоставяни на гражданите за упражняване на обществените свободи. Комисията, в чийто състав влизат 64 личности и представители на организации на гражданското общество, отразява разнообразието от изразените във Франция мнения по въпросите на правата на човека и международното хуманитарно право. Като част от своите задачи тя предупреждава обществеността и повишава осведомеността сред широката общественост. Тя също така участва в образованието и обучението относно зачитането на правата на човека.

През 2018 г. НККПЧ, в партньорство с Европейската агенция за основните права, създаде двуминутно видео, представящо инструмента:

[Две минути, за да разберем Хартата на основните права — YouTube](#)

[Две минути, за да разберем Хартата на основните права на Европейския съюз — уебсайт на Националната консултативна комисия по правата на човека](#)

Следва да се отбележи, че Хартата ще бъде включена в новия уебсайт на НККПЧ под заглавието „ресурси“ с описателен прозорец, който може да се отваря и в който редовно се посочват нейните доклади и становища.

[1] Решение 2019-183 от 24 октомври 2019 г. относно отказа от страна на работодателя да позволи на своята служителка да прекрати предсрочно родителския си отпуск в полза на отпуска по майчинство.

[2] (Съд на Европейския съюз, 20 септември 2007 г., дело *Kiiski/Tampereen Kaupunki*; C-116/06 Съд на Европейския съюз, 3-ти състав., 13 февруари 2014 г., C-512/11, YTN и C-513/11, DST; Съд на Европейския съюз, 1-ви състав, 8 май 2019 г. — № C-486/18).

[3] член 19, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1971/2007 от 23 октомври 2007 г.

■ Последна актуализация: 20/04/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.